

Päätös maa-aineslain (555/1981) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisesta yhteiskäsittelyhakemuksesta kiinteistöllä Mannila

Lja 16.02.2026 § 10
321/11.01.01.07/2023

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Koffert Maria

Päätös maa-aineslain (555/1981) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisesta yhteiskäsittelyhakemuksesta, joka koskee maa-aineksenottoa, murskausta ja varastointia kiinteistöllä Mannila (RN:o 626-401-61-40) / Tenhusen Maansiirto ja Kuljetus Oy

Kiinteistön omistaja ja luvan hakija

Tenhusen Maansiirto ja Kuljetus Oy

Y-tunnus 1040239–6

Yhteyshenkilö: Veli-Matti Tenhunen, puh. 0407439816

myynti@tenhusenmaansiirto.fi

Yleiskuvaus toiminnasta

Toiminnanharjoittaja hakee maa-aineslupaa maa-aineksen ottoon ja ympäristölupaa maa-aineksen murskaukseen ja varastointiin Pyhäjärven kaupungissa tilalle Mannila (RN:o 626-401-61-40). Lupahakemuksella on tarkoitus laajentaa vuonna 2017 luvitettua ottoaluetta, jonka lupapäätös on voimassa 10.10.2027 asti. Alueella otetaan hiekka ja soraa sekä kiviainesta murskattavaksi tie- ja muuhun maarakentamiseen.

Lupaa haetaan 420 000 m³ ktr ottamiseksi 10 vuoden aikana. Ottoalueen pinta-ala on yhteensä 4,40 ha ja se sisältää ottovaiheet 1 ja 2. Alin suunniteltu ottotaso on +150.30 (N2000) ja ylin mitattu pohjavesipinta on havaittu tasolla +145.26 (N2000). Pohjaveteen jätetään 5 metrin suojakerros.

Toimintaa harjoitetaan ympäri vuoden. Alueella murskataan kiviainesta keskimäärin 20 000–30 000 tonnia vuodessa. Murskaus suoritetaan siirrettävällä murskauslaitoksella. Murskausta tehdään keskimäärin 1–2 viikkoa kerrallaan 1–3 vuoden välein. Alueella ei säilytetä polttoaineita ja tarvittava polttoaine tuodaan koneisiin pakettiautolla. Murskaustoiminnan aikana alueella säilytetään polttoainesäiliötä nesteitä läpäisemättömän suojarakenteen päällä tai säiliö on varustettu muilla menetelmillä, joilla estetään polttoaineen pääsy maaperään.

Luvanhakemisen peruste

Maa-aineslain mukaan maa-ainesten ottamiseen on oltava lupa. Lupa tarvitaan aina, kun otetaan kiveä, soraa, hiekkaa, savea tai multaa pois kuljetettavaksi, varastoitavaksi tai jalostettavaksi.

Maa-aineksen murskaamiseen tarvitaan ympäristölupa silloin, kun alueelle sijoitettu siirrettävä murskaamo toimii samalla alueella yhteensä vähintään 50 päivää tai kun toiminta täyttää

ympäristönsuojelulain liitteen 1 mukaiset kriteerit kivenlouhimolle tai muuhun kiven käsittelyyn.

Ympäristöluvan tarve tulee kyseeseen myös, kun maa-ainesten otto tapahtuu tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Pohjavesialueilla maa-ainesten ottamista koskeva lupaharkinta edellyttää yksityiskohtaista arviota toiminnan vaikutuksista pohjaveden määrään ja laatuun sekä pohjaveden pinnan ja laadun tarkkailun järjestämistä lupamääräysten mukaisesti.

Maa-aineslupahakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely

Maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.

Lupaviranomaisen toimivalta

Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaan lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Pyhäjärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Pyhäjärven kaupungin lupajaosto, joka käsittelee maa-aineslain (555/1981) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset lupa- ja valvonta-asiat tärkeillä pohjavesialueilla.

Ottamisalue ja sen ympäristö

Suunnitelma-alue sijaitsee Pyhäjärven kaupungin Hiidenniemen kylässä noin 18 km Pyhäjärven keskustasta etelän suuntaan, osoitteessa Suezintie 1303. Tilan sijainti tasokoordinaattijärjestelmässä on P=7043110, I=449470 (ETRS-TM35FIN). Kulku alueelle tapahtuu Suezintieltä käsin vanhaa metsäautotietä hyödyntäen.

Ottamisalue on kokonaisuudessaan 6,70 ha ja se jakautuu ottoalueisiin 1, 2 ja 3. Nykyisen luvan aikana maa-aineksen ottoa on tehty alueella 1 ja uudella hakemuksella otto laajennetaan alueelle 2. Ottoaluetta 3 ei tässä vaiheessa luviteta. Luvitettavien ottoalueiden 1 ja 2 koko on noin 4,40 ha. Murskausta on tarkoitus suorittaa ottoalueilla lähellä ottorintausta. Lisäksi suunnitelma-alue sisältää varastoalueen, joka sijaitsee ottoalueen ja Suezintien välissä. Suunnitelma-alueen pinta-ala otto- ja varastoalueineen on 6,40 ha.

Suunnitelma-alue sijoittuu muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla Kohisevan pohjavesialueelle (1162602A, 2 luokka) ja sen varsinaiselle muodostumisalueelle. Alueelta on matkaa Olkkosenmäen vedenottamolle noin 1,3 kilometriä.

Naapuritilalla Linjamäki (RN:o 626-401-5-29) on voimassa oleva lupa maa-aineksen ottamiseen ja kiviaineksen murskaamiseen. Muutoin lähiympäristö on pääasiassa metsätalousvaltaista aluetta. Alueelta löytyy soraa, hiekkaa, kivistä soraa ja paikoin hienoa hiekkaa. Kalliota alueella ei ole havaittu. Puustoa poistetaan alueelta

ottamisen etenemisen mukaan. Toiminnan loputtua alue palautetaan metsätalousskäyttöön.

Lähiasutus

Suunnitelma-alueen lähialue on harvaan asuttua haja-asutusaluetta. Lähin asutus sijaitsee alueen itäpuolella. Lähimpään loma-asuntoon on etäisyyttä suunnitellusta varastoalueesta noin 400 metriä ja lähimpään vakituiseen asuntoon noin 430 metriä.

Suojelualueet ja kaavoitus

Toiminta-alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa, asemakaavaa, ranta-asemakaavaa tai muuta oikeusvaikutteista kaavaa.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa alue sijoittuu luonnon monikäyttöalueelle sekä pohjavesialueelle ja tärkeälle pohjavesivyöhykkeelle, jolla osoitetaan laajoja, useista pohjavesialueista muodostuvia vyöhykkeitä, jotka soveltuvat pohjaveden ottamiseen maakunnallista tai seudullista tarvetta varten. Lisäksi maakuntakaavassa ottoalueen läheisyydessä on merkintä MY-hs, maakunnallisesti arvokas harjualue Korkeaharju-Linjamäki.

Pyhjäjärven kaupungin maa-ainesten oton yleissuunnitelmassa (2017) Korkeaharju-Linjamäen harjualue on luokiteltu luonnon ja maiseman suojelun kannalta paikallisesti arvokkaaksi harjualueeksi, joka soveltuu osittain maa-ainesten ottoon ja jolle voidaan luvittaa rajoitetusti maa-aineksenottoa. Toiminta ei saa vaarantaa pohjavesivaroja tai häiritä alueella olevan pohjavedenottamon toimintaa.

Suunnitelma-alueen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita. Lähimmät luonnonsuojelualueet sijaitsevat alueen koillispuolella Pyhjäjärven Maaselänlahdella noin 1,5 km päässä (Kalmosaaren luonnonsuojelualue) ja alueen eteläpuolella noin 4,4 km päässä (Lehtoniemen suojelualue).

Pohjavesiolosuhteet

Suunniteltu ottoalue sijoittuu muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla Kohisevan pohjavesialueelle (1162602 A, 2-luokka) ja sen varsinaiselle muodostumisalueelle. Alue kuuluu osana luode-kaakkosuuntaiseen pitkittäisharjujaksoon, ja muodostuma jakautuu kolmeen osa-alueeseen. Muodostuman keskiosan aines on soravaltaista ja hyvin vettä johtavaa. Liepeet ovat hiekkaa ja hienoa hiekkaa ja reuna-alueet pääosin moreenia ja turvetta. Koillisosiltaan harju rajoittuu Pyhjäjärveen. Pohjaveden päävirtaussuunnat ovat osa-alueen mukaan joko kaakosta luoteeseen tai luoteesta kaakkoon. Pohjavettä purkautuu Mustalampeen, Kangaspuroon, Olkkosenpuroon, Vitrinpuroon sekä Pyhjäjärveen useista eri lähteistä. Muodostuman rakenne on veden saannin kannalta hyvä ja mahdollisina lisävedenottoalueina tulevat kyseeseen Olkkosenpuron ja Korkeaharjun alue. Lisäksi muodostuman antoisuutta lisää tekopohjaveden muodostamismahdollisuus.

Kohisevan pohjavesialueella sijaitsee kaksi vedenottamoa, jotka ovat Pyhäjärven kaupungin vesihuoltolaitoksen käytössä. Lähin ottamoista (Olkosenmäki) sijaitsee hankealueelta noin 1,2 kilometriä kaakkoon ja on pohjaveden virtaussuunnassa hankealueen yläpuolella. Vedenottamo sijaitsee Kohisevan pohjavesialueen osa-alueella B. Osa-alueen A ja B väliin sijoittuu vedenjakaja noin 300 metriä itäkoilliseen suunnitellusta ottoalueesta. Kohisevan vedenottamo sijaitsee osa-alueella C, ja sinne on hankealueelta matkaa vajaa 4 kilometriä.

Ottoalueen koilliskulmassa on vuonna 2020 asennettu pohjaveden havaintoputki. Pohjaveden ylin pinta on havaittu tasolla n. +145.26 (26.8.2021). Lisäksi viereisellä Linjamäen tilalla on kolme pohjaveden havaintoputkea, joista kahdessa on havaittu pohjavesipinta tasolla +144.50...+144.90. Kolmannessa havaintoputkessa ei ole vettä ja putken pohja on tasolla n. +142.00.

Lähin talousvesikaivo sijaitsee noin 420 metrin etäisyydellä ottamisalueen reunasta itään. Hakijan mukaan kaivo ei ole vakituksessa käytössä. Muut lähiseudun kiinteistöt ovat hakijan mukaan kunnallisen/osuuskunnallisen vesihuollon piirissä.

Suoritetut maastomittaukset

Suunnitelmaa varten alue mitattiin osittain 14.4.2023 GPS – mittauksena. Suunnitelman laadinnassa käytettiin myös apuna Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistoa. Saatavat maa-ainesten määrät on laskettu Terra Modeler Field maastomalli-/massalaskentaohjelmalla. Suunnitelman tasokoordinaattijärjestelmä on ETRS-TM35 ja korkeusjärjestelmä N2000.

Toiminta alueella ja toiminnan ympäristövaikutukset

Suunniteltu ottamismäärä, -alue, aikataulu sekä suojaetäisyydet

Suunnitelman alimmaksi ottosyvyydeksi on määritetty +150.30 (N2000) leikkauspiirustusten mukaisesti. Ylimmän havaitun pohjavesipinnan päälle jää tällöin 5 m:n paksuinen suojakerros häiriintymätöntä maata. Mikäli ottamisen edetessä havaitaan pohjaveden pinta aikaisempia havaintoja ylempänä, jätetään pohjavesipinnan päälle aina vähintään 4 m paksuinen suojaava maakerros.

Maa-ainesten kokonaisottomäärä on 420 000 m³ltr ja ottamisaika 10 vuotta. Vuotuinen ottomäärä on noin 42 000 m³ltr ja keskimääräinen ottosyvyys noin 9,5 metriä. Otettava aines menee pääasiassa betonituotantoon, sekä teiden rakentamiseen ja täyttöihin.

Ottoalueen reunasta Suezintien keskilinjaan on lyhyimmillään matkaa noin 95 m. Tien reunaan on tehty pintamaista noin 3–4 m korkea maavalli näköesteeksi alueelle. Vallin ja ottoalueen väliin jää varastoalue. Varastoalueella ja ottoalueen pohjalla varastoidaan kiviaineksia keskimäärin 20 000–30 000 t/v (max. 50 000 t/v) ja varastointiaika on 1–3 v.

Tilan rajoihin jätetään vähintään 10 m leveä ottamaton suojakaista. Tilan Linjamäki (RN:o 626-401-5-29) kohdalla ottaminen ulotetaan rajaan saakka.

Maa-aineksen ottaminen, maisemointi ja jälkihoito

Ottamisalue, kaivualue sekä alimman ottamistason korkeus merkitään maastoon ennen ottamistoiminnan alkua. Humuskerros varastoidaan ottamisalueen reunoille odottamaan ottamistoiminnan loppumista. Pintamaat levitetään loppuvaiheessa viimeistelyjen luiskien päälle. Varastoalueena käytetään ottoalueen ja Suezintien välistä aluetta sekä soveltuvien osien myös ottoalueen pohjaa.

Ottotaso osoittava syvyysmerkki asennetaan siten, että siitä voidaan seurata ottamisen syvyyttä. Ottaminen suoritetaan käyttäen normaaleja luiskien kaltevuuksia siten, että alueen reunoille jää maata, jolla voidaan viimeistellä luiskat kaltevuuteen n. 1:3. Käytännössä ottaminen tapahtuu kaivualueella, jolloin otto- ja kaivualueiden väliin jää viimeistelyyn tarvittava maa-aines. Ottamisvaiheessa kannattaa montun pohjalle jättää maastoon sulautuvia kumpareita elävöittämään maisemaa ajatellen ottotoiminnan jälkeistä aikaa. Maisemaa elävöittävät kumpareet tehdään pääasiassa ottotoiminnasta jääneillä ylijäämäkiviaineksilla sekä hienojakoisella maa-aineksella.

Ottamistoiminta jatkuu ottovaiheesta 1 vaiheen 2 suuntaan. Alueella soran laatu vaihtelee, joten kulloisenkin menekin mukaan on sorapenkkaa avattava eri puolilta ottoaluetta sopivan laadun löytämiseksi. Ottotoiminnan on tarkoitus jatkua myöhemmin alueella vaiheen 3 suuntaan. Ottovaiheen 1–2 pohja toimii jatkossa soveltuvien osien varastoalueena, joten viimeistelytyötä ei kaikkialla ole mahdollista tehdä heti ottamisen jälkeen. Mikäli ottaminen ei jatku vaiheen 1–2 jälkeen on maisemointityöt tehtävä heti ottotoiminnan loputtua.

Viimeistelytyötä tehdään ottamisen aikana toiminnasta poistuneilla alueilla, jolloin luiskat viimeistellään kaltevuuteen n. 1:3. Luiskien yläreunat pyöristetään siten, että ottamispaikan reunoille ei jää teräviä luonnottoman näköisiä pinnan muotoja vaan kaikissa viimeistelytyöissä pyritään mahdollisimman luonnonmukaisiin maaston muotoihin. Ottamisalueen pohjalle tehdään ylijäämämaista 2–3 m korkeita kumpareita elävöittämään maisemaa. Luiskien ja pohjan päälle levitetään 10–15 cm:n paksuinen humuskerros läjitetyistä pintamaista ja alueen annetaan taimettua luontaisesti. Taimettumista täydennetään täydennysistutuksin, mikäli luontainen uudistuminen ei kaikkialla toteudu riittävän tiheänä. Viimeistelytyö saatetaan loppuun ottamistoiminnan päättyttyä; lopullinen maisemointi jää kuitenkin siihen vaiheeseen, kun toiminta alueella aikanaan päättyy.

Ottamistoiminnan loputtua alue otetaan metsätaloudeksi käyttöön. Kasvillisuus pyritään palauttamaan alueelle mahdollisimman nopeasti sitä mukaan kuin maata vapautuu ottamistoiminnasta.

Kivenmurskaamoa ja louhimoa koskevat tiedot

Alueella murskataan ja seulotaan kiviaineksia. Murskattavat kiviainesmäärät ovat keskimäärin 20 000–30 000 t/a ja maksimissaan 40 000 t/a. Murskausta tehdään keskimäärin 1–2 vk kerrallaan 1–3 vuoden välein.

Murskaus suoritetaan siirrettävällä murskauslaitoksella, joka toimii dieselmoottorilla. Murskauslaitoksen kokoonpano määräytyy kullakin murskauskerralla murskausurakoitsijan käyttämän kaluston mukaan. Laitosten väliset tekniset erot ovat kuitenkin suhteellisen pieniä, eivätkä erot ole ympäristövaikutusten kannalta merkityksellisiä.

Laitos koostuu yleensä esimurskaimesta, välimurskaimesta ja yhdestä tai useammasta jälkimurskaimesta sekä seulastosta. Jälkimurskaimien määrästä riippuen laitosta kutsutaan kaksi-, kolmi- tai nelivaiheiseksi murskauslaitokseksi. Lähtömateriaali syötetään pyöräkuormaajalla tai siirtoautolla syöttimeen, joka annostelee materiaalin esimurskaimeen. Ensimmäisen murskausvaiheen tuote siirretään kuljettimella joko suoraan välimurskaimeen tai seulalle. Toisessa, kolmannessa ja neljännessä vaiheessa murskausta ja seulontaa jatketaan halutun tuotteen valmistamiseksi. Alueella käytettävässä murskauslaitoksessa on kahdesta kolmeen murskausvaihetta, riippuen halutun tuotteen laatuvaatimuksista.

Murskausasema sijoitetaan ottamisen edetessä montun pohjalle lähelle ottorintausta alimpaan mahdolliseen paikkaan. Murskeen siirtoon ja kuormaukseen käytetään pyöräkuormaajaa. Valmis murske kuljetetaan asiakkaille kuorma-autoilla.

Toiminta-ajat

Ottamis-, seulomis- ja murskaustoimintaa on ympäri vuoden. Murskausta tehdään 1–2 vk kerrallaan 1–3 vuoden välein.

Murskausta suoritetaan arkisin ma-pe klo 7.00–22.00. Murskaamista ei tehdä viikonloppuisin eikä arkipyhinä.

Kuormausta ja kuljetusta tehdään arkipäivinä klo 6.00–22.00 välisenä aikana. Satunnaisesti kuormausta ja kuljetusta tehdään myös lauantaisin klo 7.00–18.00.

Tiedot polttoaineiden ja muiden aineiden kulutuksesta ja varastoinnista

Käytettävä raaka-aine	Keskimääräinen kulutus (t tai m ³ /a)	Maksimikulutus (t tai m ³ /a)	Varastointipaikka
Kevyt polttoöljy	20 m ³	25 m ³	Murskauksen aikana ottoalueella, muuten ei varastoida alueella
Öljyt	0,2 m ³	0,25 m ³	Ei varastoida alueella
Voiteluaineet	0,1 m ³	0,12 m ³	Ei varastoida alueella

Tiedot veden ja sähkön käytöstä

Pölyämisen hallintaan otetaan tarvittaessa vettä läheisestä järvestä.

Vuosittainen sähkönkulutus on noin 6 GWh/a. Sähkö tuotetaan dieselkäyttöisellä aggregaatilla.

Tiedot toiminnan päästöistä

Melu ja värinä sekä toimet niiden vähentämiseksi

Melulähde	Äänitehotaso (L_{WA} dB (A))	Melu on kapeakaistaista tai iskumaista
Maa-aineksen otto ja siirto	20–30	ei
Murskaus	30–40	kyllä

Murskauslaitoksen aiheuttamaan melutasoon häiriintyvissä kohteissa vaikuttaa etäisyys, maanpinnan muoto ja laatu, äänilähteen ja havaintopisteen korkeussuhteet sekä melupäästön suuruus ja taajuus. Murskaamon oikealla sijoittamisella vähennetään melun etenemisen lisäksi myös pölypäästöjä. Murskaamo sijoitetaan mahdollisimman alhaiselle tasolle ympäröivään maastoon nähden. Murskauslaitos sijoitetaan 10–25 m:n etäisyydelle ottorintauksesta. Tuotevarastokasat sijoitetaan meluesteiksi n. 10–20 m:n etäisyydelle laitoksesta häiriintyvien kohteiden suuntaan ja niistä tehdään n. 5–8 m korkeita. Pintamaakasat sijoitetaan ottamisalueen reunamille.

Melun syntyä ehkäistään käyttämällä suojausominaisuuksiltaan nykyaikaista kalustoa, jossa esim. esimurskaimen syötin ja pääseula ovat kumitettuja, sekä melua aiheuttavat laitteet, kuten murskaamon kuljettimet ovat koteloituja.

Suomen ympäristökeskuksen julkaisussa ”Ympäristöasioiden hallinta kiviainestuotannossa”, on esimerkki äänen leviämisestä louhinta- ja murskausalueelta. Esimerkissä on kahdella sivulla 10 m korkeat esteet 25 m:n etäisyydellä murskauslaitoksesta (varastokasat ja louhinta-rintausta). Laskentakorkeus on mp+2 m ja pehmeä maanpinta. Esimerkin mukaan äänitaso laskee varastokasojen puoleisilla sivuilla 55 dB:n alapuolelle n. 250 m:n matkalla ja rintausten puolella, jossa tapahtuu poraus ja räjäytys n. 400 m:n matkalla. Suunnissa missä ei ole esteiden vaikutusta, äänitaso laskee 55 dB:n alapuolelle n. 450 m:n matkalla.

Tielaitoksen julkaisussa ”Asfalttiasemien ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelu 1994”, esitetyn käyrästäön mukaan (pehmeä maanpinta, kuulijakorkeus 2 m) murskauslaitoksen äänitaso laskee esteettömässä maastossa 55 dB:n alapuolelle n. 430 m:n matkalla.

Julkaisuissa esitettyjen mittaustulosten ja käyrästöjen, sekä laitoksen ympäristöolosuhteiden perusteella päiväaikaiset melutasot eivät ylitä valtioneuvoston antamia päiväaikaisen ympäristömelun ohjearvoja lähimpien kiinteistöjen piha-alueilla.

Toiminnasta ei aiheudu merkittävää värinävaikutusta.

Päästöt ilmaan ja toimet päästöjen vähentämiseksi

Aine	Päästölähde	Päästö (t/a)
Hiukkaset (sis. pöly)	Työkoneet, murskaus	0,1
Typen oksidit (NO _x)	Työkoneet	0,8
Rikkidioksidi (SO ₂)	Työkoneet	0,02
Hiilidioksidi (CO ₂)	Työkoneet	50

Murskauslaitos sijoitetaan ottoalueen pohjalle mahdollisimman alhaiseen paikkaan. Tuotevarastokasat sijoitetaan mahdollisimman lähelle murskauspaikkaa ja ottorintausta pölyesteiksi häiriintyvien kohteiden suuntaan ja ne pidetään mahdollisimman korkeina. Sijoittamalla laitos kyseisellä tavalla, muodostavat tuotevarastokasat luonnollisen melu- ja pölysteen.

Murskaus pyritään tekemään ajankohtana, jolloin tuulen suunta on häiriintyvistä kohteista poispäin. Kuivina aikoina kiviainesta kastellaan tarvittaessa vedellä ennen murskaamoon syöttämistä. Koteloinnilla vähennetään pölyn leviämistä. Varastokasat ja ajoneuvojen kuormat kastellaan tarvittaessa vedellä pölypäästöjen vähentämiseksi. Kasteluvesi otetaan läheisestä järvestä.

Työkoneet huolletaan huolto-ohjelman mukaisesti pakokaasupäästöjen minimoimiseksi. Vikojen ilmaantuessa koneet kunnostetaan välittömästi.

Maaperän, pohja- ja pintavesien suojelu

Maaperän ja pohjaveden suojelun kannalta ovat keskeisessä asemassa poltto- ja voiteluaineiden sekä mahdollisesti syntyvien erilaisten jätteiden huolellinen käsittely ja varastointi. Maa-aineksia otettaessa pohjavesialueella ei tule varastoida pohjavettä uhkaavia laitteita ja aineita, vaan ne tulee säilyttää pohjavesialueen ulkopuolella.

Alueella ei säilytetä polttoaineita ja tarvittava polttoaine tuodaan koneisiin pakettiautolla. Murskausurakoitsijalla on toiminnan aikana oma polttoainesäiliö mukana ja se on varustettu suojarakentein tai -alustoin, jotka estävät aineiden pääsyn maaperään ja edelleen pohjaveteen. Poltto- ja voiteluaineiden sekä ympäristölle vaarallisten aineiden säiliöissä tulee olla niiden tilavuutta vastaavat, katetut suoja-altaat sekä ylitäytönestimet ja lukot.

Polttoainesäiliöiden suojarakenteiden tulee olla sellaiset, ettei koneiden ja autojen tankkausten yhteydessä öljyä pääse maaperään ja edelleen pohjaveteen. Työkoneiden osalta on valvottava, ettei niistä pääse vuotamaan maahan poltto- ja voiteluaineita eikä hydraulikkaneiteitä. Koneiden huoltotyöt tehdään pohjavesialueen ulkopuolella. Alueella säilytetään pyöräkuormaajaa. Mahdollisen öljyvahingon sattuessa tulee tilanteen paheneminen estää ja ryhtyä toimenpiteisiin öljyyntyneen maan poistamiseksi. Asiasta tulee

ilmoittaa välittömästi Pyhäjärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Mikäli ottamistoiminnan aikana on tarvetta pölynsidontaan, se on suoritettava puhdasta vettä käyttäen. Alueella ei synny hulevesiä vaan sade- ja sulamisvedet painuvat pohjavesiin.

Pohjavedenpinnan ylä- tai alapuolisia massanvaihtoja ei saa tehdä.

Jätteet

Jätteenimike	Arvioitu määrä (kg/a)	Toimituspaikka
Yhdyskuntajäte	250	Kunnallinen keräys
Metalliromu	300	Romuliike

Laitoksen jätehuolto järjestetään jätelain ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisesti. Toiminnassa huolehditaan, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Myös huolehditaan siitä, ettei alueelle muodostu pitkäaikaisia jätevarastoja. Alueella ei muodostu jäteöljyä, öljynsuodattimia, kiinteitä öljyjätteitä, akkuja tms., koska koneiden huolto- ja korjaustyöt tehdään muualla pohjavesialueen ulkopuolella.

Ottamistoiminnan aikana on huolehdittava alueen siisteydestä ja jätehuollosta. Jätteitä ei saa säilyttää siten, että siitä aiheutuu naapurikiinteistöjen talousveden pilaantumisvaaraa. Jätteet on varastoitava siten, että mahdolliset vuodot astioista eivät aiheuta valumia maaperään. Jäteöljy ja talousjäte on toimitettava asianomaisille keräyspaikoille viranomaisten vaatimusten mukaisesti. Alueella ei saa polttaa eikä sinne saa haudata jätteitä. Toiminta ei aiheuta jätevesipäästöjä ympäristöön.

Ottamisalueen siisteydestä huolehditaan koko toiminnan ajan ja lopullinen ympäristön siistiminen tehdään heti ottamistoiminnan loputtua. Luontoon kuulumattomat rakenteet, romut ja jätteet viedään asiaankuuluviin keräilypaikkoihin.

Kaivannaisjäte

Maanpinnasta kuoritut humuspitoiset pintamaat varastoidaan ottoalueen laidoilla tilapäisillä pintamaiden varastoalueilla, josta ne käytetään maisemoitujen luiskien ja pohjan päälle kasvillisuuden alustaksi. Pintamaiden määräksi arvioidaan n. 20 000 m³ ktr. Toiminnassa syntyy myös ylijäämäkiviaineksa, jotka käytetään sellaisenaan maisemointiin.

Tiedot liikenteestä

Toiminnasta aiheutuu raskasta liikennettä alueelle keskimäärin 0–8 käyntiä/vrk, korkeintaan 15 käyntiä/vrk. Liikenne ohjautuu nykyisen liittymän kautta Suezintielle ja siitä edelleen 4-tien tai Haapamäen kylän suuntaan. Työmaateiden pölyämistä torjutaan teiden säännöllisellä kunnostamisella ja kastelemalla.

Mannila -tilan keskellä, ottoalueen läpi, kulkee tieura suunnitelma-alueen eteläpuoleisille metsäpalstoille. Tie pidetään koko ottotoiminnan ajan liikennöitävässä kunnossa. Tien paikka vaihtelee

ottamisen eri vaiheissa ja lopputilanteessa tieura kulkee ottoalueen pohjaa pitkin.

Arvio toiminnan vaikutuksista ympäristöön

Arvio vaikutuksista luontoarvoihin, maisemaan sekä rakennettuun ympäristöön

Maa-aineksen otto muuttaa luonnollisesti maisemakuvaa. Ottoalueen ympäristössä on ollut maa-aineksen ottotoimintaa jo kymmenien vuosien ajan, joten alueen harjumuodostelma ei ole enää luonnontilainen. Toiminnan suunnitelmallisuudella pyritään yhteensovittamaan eri tiloilla tapahtuva ottotoiminta ja koko alue pyritään saattamaan sopusointuun ympäröivän maaston kanssa niin hyvin, kuin se olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista. Tavoitteena on, että lopputilanteessa alueen luiskat on maisemoitu ja metsitetty.

Alueella, eikä sen välittömässä läheisyydessä ole maisemallisia tai muita suojeluvarauksia. Toiminta-alueen lähiympäristö on pääasiassa maa- ja metsätalousaluetta ja nykytilanteeseen verrattuna toiminnan jatkamisella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta lähialueiden maisemakuvaan tai luontoarvoihin. Alue on syrjäistä seutua ja asutusta on vähän. Lähimmistä kiinteistöistä ei ole näköyhteyttä ottoalueelle. Toiminnan vaikutusten arvioidaan olevan väliaikaisia ja lähinnä ottoalueeseen liittyviä.

Arvio vaikutuksista vesistöön ja sen käyttöön

Toiminnasta ei arvioida aiheutuvan haittaa vesistöjen tilaan. Ottoalueelta pintavedet suodattuvat pääasiassa pohjaveteen. Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön arvioidaan vähäisiksi, eikä sitä voida erottaa vesialueeseen kohdistuvasta muusta kuormituksesta.

Arvio vaikutuksista ilmanlaatuun, yleiseen viihtyvyyteen ja ihmisten terveyteen

Toiminnasta arvioidaan aiheutuvan lähiympäristölle vain vähäistä pöly- ja meluhaittaa. Alueella käytettävällä murskaamalla sallittu leijuma vapaassa tilassa kahden tunnin aikana (0,4 mg³, 2 tuntia) alitetaan 150 m:n etäisyydellä laitoksesta. Toiminnasta aiheutuvat hengitettävien hiukkasten päästöt (PM10) eivät ylitä valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta 711/2001 säädettyjä raja-arvoja ulkoilmassa lähialueen vakituisten ja vapaa-ajan asuntojen lähistöllä. Laitoksen toiminnalla ei arvioida olevan vaikutusta ilman laatuun laitoksen ulkopuolella.

Toiminnan ei arvioida aiheuttavan haittaa ihmisten terveydelle eikä alentavan ympäristön yleistä viihtyvyyttä. Tielaitoksen julkaisussa ”Asfalttiasemien ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelu 1994” esitettyjen mittaustulosten ja käyrästöjen, sekä laitoksen ympäristöolosuhteiden perusteella päiväaikaiset melutasot eivät ylitä valtioneuvoston antamia päiväaikaisen ympäristömelun ohjearvoja lähimpien kiinteistöjen piha-alueilla.

Arvio vaikutuksista maaperään ja pohjaveteen

Ottamisalue sijaitsee 2-luokan luokitellulla pohjavesialueella. Ottamisalueen välittömässä läheisyydessä ei ole vedenottoja.

Ottaminen tapahtuu vähintään 5,0 m havaitun ylimmän pohjavesipinnan yläpuolelta. Jättämällä suunnitelman mukainen suojakerros pohjavesipinnan yläpuolelle, toimimalla ottamissuunnitelmassa sekä tässä hakemuksissa esitettyjen pohjaveden suojelemiseksi tehtävien suojelutoimien mukaisesti, niin hankkeesta ei arvioida aiheutuvan haittaa pohjaveden tilaan eikä pohjaveden riittävyys.

Arvio toimintaan liittyvistä riskeistä ja onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista toimista sekä toimista häiriötilanteissa

Toimintaan arvioidaan liittyvän vähän riskejä. Suurimpia riskitekijöitä ovat poltto- ja voiteluaineiden käsittely sekä koneissa käytettävien hydraulikkaöljyjen, sekä polttoaineen pääsy häiriö- ja onnettomuustilanteissa pinta- ja pohjaveteen. Lisäksi työmaaliikenne muodostaa pienen liikenneturvallisuusriskin.

Maa-aineksen otto ja murskaus suoritetaan suunnitelmallisesti ja kaikki laitosalueella työskentelevät työntekijät ja urakoitsijat ovat tietoisia ympäristö- ja maa-ainesten ottolupaehdoista siltä osin kuin se heidän työtään koskee.

Suojaimien käyttö ja turvasäännösten noudattaminen vähentää henkilövahinkojen syntymistä.

Alueella työskenneltäessä kiinnitetään erityistä huomiota laitteiden ja koneiden huoltoon, kuntoon, öljyvuotoihin ja öljyjen sekä polttoaineiden käsittelyyn ja työaikaiseen varastointiin. Alueelle on varattu öljynimeytysainetta, jotta asianmukaisiin torjuntatoimiin voidaan välittömästi ryhtyä onnettomuuden sattuessa. Häiriön sattuessa laitoksessa, sen käyttäjä keskeyttää tuotannon ja häiriö poistetaan ennen tuotannon jatkamista.

Toiminta-alueella vähennetään työmaaliikenteeseen kohdistuvaa riskiä rajoittamalla nopeuksia, sekä varustamalla kuljetusajoneuvot ja työkoneet peruutusvaroitukseen.

Laitosalue pidetään siistinä ja asianmukaisessa kunnossa. Alueelle asennetaan työmaasta kertovia tauluja sekä jyrkästä seinämästä varoittavia tauluja. Alueen jyrkkä seinämä, joka on korkeampi kuin 2 m ja/tai jyrkempi kuin 1:2, suojataan suoja-aidalla tai n. 2 m: korkealla maavallilla. Aidan tarkoituksena on varoittaa maastossa mahdollisesti liikkuvia putoamisvaarasta, sekä estää tahaton putoaminen louhokseen. Alue maisemoidaan asianmukaisesti ottotoiminnan päätyttyä ja mahdollisuuksien mukaan jo työn edetessä.

Ensisammutuskalusto pidetään jatkuvasti saatavilla mahdollisten syttymispaikkojen läheisyydessä.

Poliisin, pelastuslaitoksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen puhelinnumerot pidetään helposti ja nopeasti saatavilla.

Tiedot toiminnan tarkkailusta

Käyttötarkkailu aloitetaan toiminnan alettua ja se jatkuu, kunnes jälkihoitotyöt on suoritettu. Laitokselle nimetään vastuuhenkilö.

Laitoksella pidetään jatkuvaa käyttöpäiväkirjaa, josta ilmenevät kaikki toimintaan liittyvät tapahtumat. Käyttöpäiväkirjaan merkitään laitoksen käyntiajat, työntekijät, huollot, kalusto, tuotantomäärät, tiedot käytetyistä raaka-aineista, sääolot, tehdyt tarkastukset, tehdyt tarkkailut (melu, pöly, pintavesi), poikkeukselliset tilanteet, kemikaali- ja polttoainetoimitukset, tankkauspaikan kunto, polttoaine- ja öljysäiliöiden kunto sekä ongelmajätevaraston kunto. Mikäli havaitaan poikkeamia, ongelmaan puututaan välittömästi ja häiriötilanne korjataan parhaalla mahdollisella tavalla.

Laitoksen vastuuhenkilö tarkkailee toimintaa jatkuvasti. Pintavesien laatua, melua ja pölyä tarkkaillaan aistinvaraisesti. Melu- ja pölymittauksia suoritetaan, jos erityinen syy niin vaatii.

Laitoksen toiminnasta kootaan kirjanpidon ja tarkkailun perusteella vuosiraportti. Raportissa esitetään toiminnan ja sen vaikutusten kannalta merkitykselliset asiat kuten: laitoksen käyntiajat, murskatun kiviaineksen määrä, alueelta lähteneiden tuotteiden määrät, polttoaineiden kulutustiedot, jäte- ja ongelmajätetiedot (kertymä, toimituspäivät, toimituspaikka, kuljettaja), sekä tiedot poikkeuksellisista tilanteista ja niiden johdosta mahdollisesti tehdyistä toimenpiteistä. Raportti toimitetaan valvontaviranomaiselle sovittuna ajankohtana ja tiedot kirjataan Notto -järjestelmään.

Esitys toiminnan vakuudeksi

Vakuudeksi esitetään edellisen lupakauden aikaisen vakuuden jatkamista (7 700 €).

Toiminnan aloittaminen ennen lainvoimaisuutta

Maa-aineksen ottolupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi. Samassa yhteydessä haetaan maa-ainelain 21 §:n mukaista lupaa aloittaa toiminta ennen lainvoimaisuutta, sillä liiketoiminnan kannalta on välttämätöntä, että kaikkia sora- ja kivilajikkeita on saatavissa mahdollisten suurten rakennuskohteiden tarpeisiin.

Hakemuksen käsittely

Asian vireilletulo ja täydennykset

Hakemus maa-aines- ja ympäristöluvan myöntämiseksi jätettiin vireille **23.5.2023**.

Ympäristötarkastaja pyysi hakemukseen täydennyksiä **1.6.2023**, ja hakija toimitti pyydyt tiedot **27.6.2023**. Täydennykset koskivat mm. talousvesikaivojen sijaintia, hydrologista kuvausta, aiemmin otetun maa-aineksen määrää, koneiden tankkaus- ja säilytysalueita, murskausaseman sijoittelua, pohjavesiputkea sekä karttamerkintöjen päivittämistä.

Hakija toimitti **11.12.2023** pohjavesiputken sijaintitiedon.

Hakija täydensi hakemustaan **24.1.2025** esittäen perustelun, ettei sähkön käyttäminen murskauslaitoksen voimanlähteenä ole sähköliittymän kohtuuttoman suuren hankintahinnan ja käyttökustannusten vuoksi mahdollista ja esitti vaihtoehtoisia suojaustoimia aggregaatille ja polttoainesäiliölle.

Nähtävillä olo ja kuuleminen

Hakemus kuulutettiin julkisesti nähtäville

- 31.7.–5.9.2023
- 30.6.–6.8.2025 (täydennetyn hakemuksen osalta)

Kuulemisen aikana asiakirjat olivat nähtävillä Pyhäjärven kaupungin verkkosivuilla.

Kuulemiskirjeet lähetettiin naapurikiinteistöille sekä vakituksille ja loma-asunnoille yhden kilometrin säteellä hankkeesta.

Muistutukset

Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia eikä mielipiteitä.

Lausunnot

Hakemuksesta pyydettiin lausunto Pyhäjärven kaupungilta, kunnan terveydensuojeluviranomaiselta, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:ltä ja Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselta.

Terveydensuojeluviranomaisen lausunto, 12.10.2023

Terveydensuojelulain §:n 2 mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Terveydensuojelun näkökulmasta huomioon otettavia asioita ovat toiminnan, työkoneiden ja kuljetusautojen aiheuttama melu ja pöly sekä vaikutukset talousveden turvallisuuteen ja riittävyteen.

Hakemuksen mukaan:

- *Suunniteltu ottotoiminta sijoittuu Kohisevan (1162602A) II-luokan pohjavesialueen muodostumisalueelle.*
- *Ottoalue sijaitsee noin 18 km Pyhäjärven keskustasta etelän suuntaan (Suezintie 1303).*
- *Alueelta on etäisyyttä lähimpään vedenottamoon noin 1.30 kilometriä.*
- *Lähimpään loma-asuntoon on etäisyyttä suunnitellusta varastoalueesta noin 400 metriä.*
- *Lähimpään vakituiseen asuntoon on etäisyyttä varastoalueesta noin 430 metriä.*

Lausuntona voidaan todeta, että sekä toiminnassa että kuljetuksissa huomioitava, että mahdolliset pöly- ja meluhaitat ovat asutukselle mahdollisimman vähäiset. Asunnoissa tai loma-asunnoissa sisätilan

melu ei saa hakemuksen mukaisesta toiminnasta aiheutuen ylittää STM:n asetuksessa 545/2015 säädettyjä päivä- ja yöajan keskiäänitason toimenpiderajoja. Myöskään hiukkasmaisia epäpuhtauksia ei saa joutua toiminnan seurauksena asuinrakennusten sisäilmaan asetuksen 545/2015 toimenpiderajat ylittäviä määriä.

Suunniteltu toiminta sijoittuu 2 luokan pohjavesialueen pohjaveden muodostumisalueelle. Viereisellä, vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella sijaitsevaan Olkkosenmäen vedenottamoon on matkaa n. 1,3 km. Alueella on jo olemassa olevaa maa-ainestenottotoimintaa. Nyt haettavassa luvassa ottomäärä kasvaa 190 000 m³ ktr → 420 000 m³ ktr eli noin 230 000 m³ ktr. Ottoalue on aiemmin ollut n 2,2 ha ja nyt haettavassa luvassa 4,4 ha. Hakemusta käsiteltäessä on arvioitava, voiko toiminnan laajeneminen aiheuttaa riskiä Olkkosenmäen vedenottamolta otettavan talousveden laadulle tai riittävyydelle. Toiminta ei saa heikentää tai vaarantaa otettavan talousveden laatua tai riittävyyttä.

Terveydensuojeluviranomainen ei katsonut tarpeelliseksi muuttaa lausuntoaan täydennetyn hakemuksen kuulemiskierroksella.

ELY-keskuksen lausunto, 2.9.2025

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (myöhemmin ELY-keskus) katsoo, että alueelta voidaan ottaa maa-aineksia ilman vesilain mukaista lupaa edellyttäen, että ottaminen tapahtuu maa-ainelain 3 § 4 mom. määräysten, ottosuunnitelman ja muutoinkin hyvän ottamiskäytännön mukaisesti. Ennen uuden luvan myöntämistä tulee varmistaa vuonna 2017 myönnetyn maa-aineksen ottoluvan lupamääräysten toteutuminen. Lisäksi luvassa tulee asettaa riittävät maa-ainelain 11 §:n mukaiset lupamääräykset ja seuraavat näkökohdat tulee ottaa huomioon.

1. Ottamisen yhteydessä on varmistettava, että ylimmän luonnontilaisen pohjavesipinnan yläpuolelle jää vähintään hakemuksessa esitetty viiden (5) metrin rikkomaton suojamaakerros. Alueen pohjavesiputkesta on seurattava pohjavesipintaa vähintään neljä kertaa vuodessa niin, että pohjavesipinnan syys- ja kevätmaksimit tulevat havaituiksi. Pohjavesitarkkailua tulee tehdä pohjavesiputkesta koko ottoluvan voimassa olon ajan, vaikka ottotoimintaa ei alueella koko ajan olisikaan. Mikäli putki tukkeutuu tai vaurioituu, tulee se kunnostaa tai korvata uudella käyttökelpoisella putkella. Pinnankorkeustiedot on vuosittain lähetettävä ottotoimintaa valvovalle viranomaiselle sekä pyydettyäessä ELY-keskukselle.

2. Paikalle on asennettava kiinteät korkomerkit, joista voidaan helposti valvoa ottamistoiminnan edistymistä ja suojamaakerroksen riittävyttä. Korkomerkit tulee olla havaittavissa koko ottamisajan.

3. Maa-aineksen otto on toteutettava niin, että missään vaiheessa ei pääse syntymään pohjaveden pilaantumisvaaraa. Tätä koskevat tarkemmat määräykset on liitettävä maa-aineksen ottamislupaan.

4. Ottoalueen seinämät on muotoiltava vähintään kaltevuuteen 1:3 tai loivemmiksi ympäröivän maaston luonnollisia korkeusvaihteluja mukaillen. Ottoalueen seinämät eivät saa missään vaiheessa olla jyrkempiä ja muotoilu tulee tehdä ottotoiminnan edetessä. Alueelta kuorittuja pintamaita ei saa käyttää alueen täyttöihin. Muualta tuotuja tarkastamattomia ja valvontaviranomaisen hyväksymättömiä jäte-, ylijäämä- tai muita maita ei saa varastoida alueelle tai käyttää alueen jälkihoidossa.

5. Suojaetäisyys ottamisalueelta naapurikiinteistöihin tulee olla vähintään 10 metriä, ellei naapurikiinteistön omistajalta ole saatu kirjallista suostumusta tätä pienempään suojaetäisyyteen.

6. Alueen jälkihoito ottamistoiminnan haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja ottamisalueen sopeuttamiseksi ympäröivään luontoon ja maisemaan, on tehtävä ottosuunnitelman mukaan ja ympäristöministeriön ohjeen (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30) periaatteita noudattaen sisältäen alueen muotoilun, pintamateriaalin levityksen ja kasvillisuuden palauttamisen metsittämällä.

ELY-keskus katsoo, että murskauslaitoksen sijoittamisessa luokitellulle pohjavesialueelle on noudatettava erityisen tarkkaa harkintaa ja murskauslaitokset tulee ensisijaisesti sijoittaa vedenhankinnan kannalta tärkeiden ja vedenhankintaan soveltuvien pohjavesialueiden ulkopuolelle. Polttoöljyn käyttäminen energiantuotannossa ja öljyn varastoiminen pohjavesialueella aiheuttaa pohjaveden pilaantumisriskin. Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä (YSL 11 §). Ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto kieltää pohjaveden pilaamisen ja laadun vaarantamisen (YSL 17 §). Mikäli vaihtoehtoisia sijoitusmahdollisuuksia ei ole, tulee lupaharkinnassa ja – määräyksissä kiinnittää erityistä huomiota pohjaveden ja maaperän suojeluun.

Kaikki pohjaveden ja maaperän pilaantumista mahdollisesti aiheuttavat toiminnot on tehtävä suojattuna siten, että pilaantumisen vaaraa ei ole. Murskaustoiminnassa tulee edellyttää sovellettavan parasta mahdollista ympäristönsuojelutekniikkaa, mihin liittyen toiminnanharjoittajan tulee ensisijaisesti käyttää voimanlähteenä verkkovirtaa. Mikäli verkkovirran käyttö ei ole mahdollista ja aggregaatin käyttö virranlähteenä katsotaan välttämättömäksi, tulee myös aggregaatin ja sen polttonestesäiliön alusta suojata nesteitä läpäisemättömäksi em. asetuksen vaatimalla tavalla, ellei niitä ole mahdollista sijoittaa suojatulle tukitoiminta-alueelle.

Toimenpiteiden kohteina olevat alueet on pidettävä mahdollisimman puhtaina. Pohjavettä pilaavia aineita, kuten poltto- ja voiteluaineita ei saa alueella varastoida tai käyttää niin, että ne aiheuttavat pohjaveden pilaantumisvaaraa. Mikäli alueella varastoidaan edellä mainittuja aineita, tulee se tehdä hyväksytyissä

kaksoisvaippasäiliöissä, jotka on sijoitettu suoja-altaaseen, tai yksivaippaisissa säiliöissä, jotka on sijoitettu nestetiiviiseen, vähintään säiliön tilavuutta vastaavaan katettuun suoja-altaaseen. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimin sekä laponestolla. Tankkauslaitteistoissa tulee olla lukittavat sulkuventtiilit. Säiliöön törmääminen ja sivullisten luvaton käyttömahdollisuus tulee estää. Voiteluöljyt ja muut kemikaalit on varastoitava lukittavissa, tiivispohjaisissa tiloissa.

Työkoneiden ja polttoainesäiliöiden sijoituspaikat (tukitoiminta-alue) tulee tehdä nesteitä läpäisemättömiksi valtioneuvoston asetuksen (9.9.2010/800) 9 §:n mukaisesti siten, että maaperän ja pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei synny. Alueella ei saa käyttää öljyä vuotavia työkoneita tai autoja, ja niiden kunto on tarkistettava säännöllisesti. Muutoinkin luvan saajan on noudatettava erityistä huolellisuutta näitä aineita käsiteltäessä ja varastoitaessa. Öljynvaihdot ja muut huoltotoimenpiteet tulee suorittaa pohjavesialueen ulkopuolella.

Hakijan tulee järjestää valvontaviranomaisen kanssa tarkastus alueella jokaisen toimintajakson aloituksen ja lopetuksen yhteydessä. Suojausrakenteiden toimivuus on varmistettava siten, ettei haitallisten aineiden vuotoja pääse tapahtumaan. Toimintaan liittyvä kalusto, polttonestesäiliöt ja suojaukset tulee poistaa alueelta välittömästi toimintajakson päätyttyä.

Luvan saajan tulee nimetä vastuuhenkilö, jolla on mahdollisuus suorittaa toiminnan jatkuvaa valvontaa murskausjaksojen aikana. Kaikista häiriö- ja poikkeustilanteista on ilmoitettava viivytyksettä valvontaviranomaiselle ja ELY-keskukselle. Laitoksella on oltava saatavilla riittävästi soveltuvaa imeytysainetta, esimerkiksi turvetta tai imeytysmattoja. Mahdolliset maahan joutuneet öljy- tai voiteluainepäästöt on puhdistettava viivytyksettä. Jos murskattavia aineksia tai kulkuväyliä on kasteltava pölyämisen estämiseksi, saa pölynsidontaan pohjavesialueella käyttää vain pohjavettä.

Mikäli toiminta sijoitetaan lupahakemuksen mukaisesti pohjaveden muodostumisalueelle, tulee toiminnan pohjavesivaikutuksia tarkkailla joka murskausjakson jälkeen pohjaveden virtaussuunnassa toiminnan alapuolelle samalle kiinteistölle asennettavasta pohjavesiputkesta. Vedestä tulee analysoida ainakin polttoainehiilivedyt ja mineraaliöljyt. Laajempi tarkkailu on tehtävä vähintään ennen toiminnan jatkamista, kerran ympäristöluvan alkuaikana ja ennen luvan päättymistä. Määrittelyn on hyvä sisältää lämpötila, haju, maku, sameus, väri, pH, happi, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, typpiyhdisteet, kloridi, kovuus, alkaliniteetti, polttoainehiilivedyt sekä mineraaliöljyt. Pohjaveden laadun havainnoinnissa käytetty pohjavesiputki tulee olla näytteenottoon soveltuva (muovinen, jonka siiviläosa on pohjavesikerroksessa) ja kairaamalla asennettu. Tulokset toimitetaan suorasiirtona ympäristöhallinnon tietojärjestelmään tai sopivassa siirtomuodossa (sähköiset siirtotiedostot). Mikäli laboratoriossa on valmius syöttää vedenlaatutiedot suoraan ympäristöhallinnon tietojärjestelmään, käytetään tietojen siirrossa ensisijaisesti tätä vaihtoehtoa.

Mikäli murskaustoiminta sijoitetaan lupahakemuksen mukaisesti Kohisevan pohjavesialueelle, ei siellä tule murskata muualta tuotuja maa-aineksia.

ELY-keskus tarkastelee tässä lausunnossaan ympäristöluvanvaraista toimintaa lähinnä pohjavesien suojelun näkökulmasta. Lupaviranomaisen tulee lupaharkinnassaan ja ympäristöluvan määräyksiä laadittaessa huomioida kokonaisuudessaan valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (9.9.2010/800).

Lopuksi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden ei pinta- eikä pohjavesiin kohdistuvia haittoja tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Lupapäätöksen antamisen jälkeen lupapäätös ja sen mukainen suunnitelma tulee lähettää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle (MAL 19 §). ELY-keskus pyytää lupaviranomaista täyttämään ja lähettämään maa-ainesten ottamislupaa koskevat tiedot sähköisesti maa-aineslupapäätöksen ilmoituslomakkeella:

[https://anon.ahtp.fi/ layouts/Lomake.ashx?LomakeID=10045](https://anon.ahtp.fi/layouts/Lomake.ashx?LomakeID=10045)

Luvan haltijan on tehtävä ilmoitus lupaviranomaiselle otetusta aineksen määrästä ja laadusta vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä. (MAL 23 a §, MAA 9 §). Luvan haltijan tulee täyttää ja lähettää ottoilmoituslomake, mikäli mahdollista sähköisesti. Ilmoitus tehdään maa-ainestenotto -ilmoituslomakkeella, joka löytyy Internet-osoitteesta:

[https://anon.ahtp.fi/ layouts/FormServer.aspx?OpenIn=Browser&XsnLocation=/Lomakkeet/maa_ainesitoilmoitus.xsn&Source=https://anon.ahtp.fi](https://anon.ahtp.fi/layouts/FormServer.aspx?OpenIn=Browser&XsnLocation=/Lomakkeet/maa_ainesitoilmoitus.xsn&Source=https://anon.ahtp.fi)

Kun maa-ainesten ottaminen on päättynyt tai luvan voimassaoloaika on kulunut umpeen, on alueella toimitettava lopputarkastus valvontaviranomaisen määräämällä tavalla, jollei luvassa ole toisin määrätty (MAA 7 §). Maa-ainesluvan haltijan on ilmoitettava ottamisen päättymisestä valvontaviranomaiselle lopputarkastuksen pitämistä varten. Valvontaviranomaisen tulee tehdä muistio tarkastuksesta, josta käy ilmi lupamääräysten toteutuminen. ELY-keskukselle tulee varata mahdollisuus osallistua lopputarkastukseen.

Hakijan vastine

Hakija ei jättänyt vastinetta lausuntoihin.

Tarkastuskäynti

Vs. ympäristötarkastaja Esa Ryyänen on tehnyt kohteeseen ympäristöluvan ja maa-ainesoton valvontatarkastuksen 20.5.2025. Ympäristötarkastaja Maria Koffert on vierailut kohteella 6.2.2026.

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Koffert Maria

Päätösehdotus

Pyhäjärven kaupungin lupajaosto myöntää Tenhusen Maansiirto ja Kuljetus Oy:lle maa-aines- ja ympäristöluvan kiinteistöllä Mannila (RN:o 626-401-61-40). Lupa myönnetään hakemuksen mukaisesti, ellei lupamääräyksissä toisin määrätä. Toimintaa tulee harjoittaa lupahakemuksen ja tämän päätöksen lupamääräysten mukaisesti. Päätös sisältää myös ratkaisun maa-aineslain 21 §:n mukaisesta hakemuksesta, jonka mukaan toiminnanharjoittajalle myönnetään oikeus aloittaa toiminta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, päätöksessä määrätty vakuus huomioon ottaen.

Luvan myöntämisen perustelut

Luvan myöntämisen edellytykset arvioidaan kokonaisuudessaan hakemuksen, sen täydennysten sekä kahdella kuulutuskierröksellä saatujen lausuntojen perusteella.

Lupa voidaan myöntää, koska ottaminen tai sen järjestely ei ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n rajoitusten kanssa, kun otetaan huomioon tässä päätöksessä annettujen lupamääräysten vaikutus. Lupamääräyksillä vähennetään ottamistoiminnan haitallisia vaikutuksia luontoon ja maisemakuvaan ja turvataan pohjavesien laatua. Kun toimintaa harjoitetaan hakemuksessa esitetyllä tavalla ja tämän päätöksen lupamääräyksiä noudattaen, toiminta täyttää lainsäädännön asettamat vaatimukset.

Päätöksessä on annettu maa-aineslain 11 §:n mukaisesti tarpeelliseksi katsotut lupamääräykset hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi. Määräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan luonne, sekä sen aiheuttama pilaantumisen todennäköisyys, onnettomuusriski ja alueen kaavamääräykset. Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristölupapäätöstä harkittaessa on otettu huomioon ympäristönsuojelulain 48 ja 49 §:ssä tarkoitetut lupaharkinnan perusteet ja luvan myöntämisen edellytykset.

Maa-aineslain 21 §:n mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että ainesten ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. Hakija on esittänyt toiminnan aloittamiseksi mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta aikataululliset syyt. Lupa toiminnan aloittamiselle ennen lainvoimaisuutta voidaan myöntää, koska kyseessä on aiemman ottamistoiminnan jatkaminen. Kuitenkin

kaikkia annettuja lupaehtoja tulee noudattaa, erityisesti lupaehdot 3, 4 ja 31 jotka edellyttävät toimenpiteitä ennen toiminnan aloitusta.

Hakemuksesta annetut lausunnot on otettu huomioon lupamääräyksissä.

Toiminnassa on noudatettava seuraavia lupamääräyksiä:

1. Ottaminen on tehtävä Maa-aineksen ottamissuunnitelmassa (11.5.2023, Maveplan Oy) esitetyn mukaisesti, ellei näistä lupamääräyksistä muuta johdu. Ottomäärä on 420 000 m³ ktr. Alin sallittu ottotaso on +150,30 (N2000). Tämä ottotaso on ehdollinen ja perustuu ottamisalueella tehtyihin pohjaveden korkeushavaintoihin. Jos ottamisen edetessä havaitaan, että pohjaveden pinta on aiemmin todettua ylempänä, on ottaminen keskeytettävä siltä osin ja alueelle jätettävä vähintään 4 metrin paksuinen suojaava maakerros pohjaveden ylimmän havaitun pinnankorkeuden yläpuolelle.
2. Ottamistoiminnan yhteydessä on varmistettava, että ylimmän luonnontilaisen pohjavedenpinnan yläpuolelle jää vähintään neljän (4) metrin rikkomaton suojakerros. Pohjaveden tasoa pohjaveden havaintoputkista luotettavalla tavalla vähintään neljä kertaa vuodessa niin, että pohjavedenpinnan kevät- ja syysmaksimit tulevat huomioiduiksi. Pohjavesitarkkailua tulee tehdä pohjavesiputkesta koko ottoluvan voimassa olon ajan, vaikka ottotoimintaa ei alueella koko ajan olisikaan. Mikäli putki tukkeutuu tai vaurioituu, tulee se kunnostaa tai korvata uudella käyttökelpoisella putkella. Pinnankorkeustiedot on vuosittain lähetettävä ottotoimintaa valvovalle viranomaiselle sekä pyydettyäessä ELY-keskukselle.
3. Toiminnan vaikutuksia pohjaveden laatuun tulee tarkkailla joka murskausjakson jälkeen pohjaveden virtaussuunnassa toiminnan alapuolelle samalle kiinteistölle asennettavasta pohjavesiputkesta. Vedestä tulee analysoida vähintään pH, sähkönjohtavuus, polttoainehiilivedyt ja mineraaliöljyt. Laajempi tarkkailu on tehtävä ennen toiminnan jatkamista, vähintään kerran ympäristöluvan voimassaoloaikana ja ennen luvan päättymistä. Vedestä tehdään seuraavat määritykset: lämpötila, haju, maku, sameus, väri, pH, happi, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, typpiyhdisteet, kloridi, kovuus, alkaliniteetti, COD_{Mn}, polttoainehiilivedyt sekä mineraaliöljyt. Pohjaveden laadun havainnoinnissa käytetty pohjavesiputki tulee olla näytteenottoon soveltuva (muovinen, jonka siiviläosa on pohjavesikerroksessa) ja kairaamalla asennettu. Tulokset toimitetaan ottotoimintaa valvovalle viranomaiselle sekä pyydettyäessä ELY-keskukselle. Mikäli laboratoriossa on valmius syöttää vedenlaatutiedot suoraan ympäristöhallinnon tietojärjestelmään, käytetään tietojen siirrossa ensisijaisesti tätä vaihtoehtoa.

4. Ottamistoiminnan edistymisen ja suojamaakerroksen riittävyyden seurantaan varten on asennettava riittävät ja selkeästi erottuvat maastomerkinnät; kulmapaalu sekä korkeusmerkit. Merkinnät on oltava selvästi näkyvillä koko ottamisen ajan.
5. Alue tulee merkitä ottamistoiminnasta kertovin varoitusmerkein (tulotiet) ja putoamisvaaralliset jyrkänteet tulee aidata tai vähintäänkin lippusiimoittaa.
6. Suojaetäisyys ottamisalueelta naapurikiinteistöihin tulee olla vähintään 10 metriä. Suojaetäisyydestä voidaan poiketa, jos naapurikiinteistö on vanhaa maa-ainesten ottoaluetta tai jos naapurikiinteistön omistajalta saadaan kirjallinen suostumus tätä pienempään suojaetäisyyteen.
7. Alueen jälkihoito on tehtävä ottosuunnitelman mukaan ja ympäristöministeriön ohjeen (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30) periaatteita noudattaen sisältäen alueen muotoilun, tiivispohjaisten alueiden möyhentämisen, pintamateriaalin levityksen ja kasvillisuuden palauttamisen metsittämällä. Ottoalueen 1 maisemointi ja jälkihoito tulee aloittaa toiminnasta poistuneiden alueiden osalta heti uuden lupakauden alkaessa ja ottoalueen 2 osalta sitä mukaa kun alueita poistuu käytöstä. Maisemointityöt tulee saattaa loppuun luvan voimassaoloaikana.
8. Ottoalueen seinämät on muotoiltava vähintään kaltevuuteen 1:3 tai loivemmiksi ympäröivän maaston luonnollisia korkeusvaihteluja mukaillen. Ottoalueen seinämät eivät saa missään vaiheessa olla jyrkempiä ja muotoilu tulee tehdä ottotoiminnan edetessä. Alueelta kuorittuja pintamaita ei saa käyttää alueen täyttöihin. Muualta tuotuja tarkastamattomia ja valvontaviranomaisen hyväksymättömiä jäte-, ylijäämä- tai muita maita ei saa varastoida alueelle tai käyttää alueen jälkihoidossa.
9. Alueella ei saa murskata muualta tuotuja maa-aineksia.

Toiminta-aika

10. Murskaaminen on sallittua arkisin ma-pe klo 7.00–22.00 välisenä aikana. Murskaamista ei saa tehdä viikonloppuisin eikä arkipyhinä. Kuormaus ja kuljetus ovat sallittuja ma-pe klo 6.00–22.00 välisenä aikana. Satunnaisesti kuormausta ja kuljetusta saa tehdä myös lauantaisin klo 7.00–18.00.

Melu ja pöly

11. Toiminta ei saa aiheuttaa kohtuutonta meluhaittaa. Melulähteet on sijoitettava teknisten mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Raaka-aine, pintamaa- ja tuotevarastokasat on sijoitettava siten, että ne estävät melun leviämistä häiriintyviin kohteisiin. Melua on tarvittaessa torjuttava koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla parhailla meluntorjuntatoimilla. Koneiden ja laitteiden kunnossapidosta on huolehdittava.

12. Melutaso ei saa ylittää lähimmissä häiriintyvissä kohteissa asumisterveysasetuksen (545/2015) mukaisia päivä- ja yöajan keskiäänitason toimenpiderajoja. Melumittaukset tulee valvontaviranomaisen määräyksestä suorittaa, mikäli toiminnasta aiheutuvasta melusta valitetaan ja on perusteltu syy epäillä ohjearvojen ylittymistä. Mikäli melutasojen ohjearvot ylittyvät, on toiminnanharjoittajan ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin toiminnasta aiheutuvan melutason alentamiseksi esimerkiksi laitosalueen rakenteellisia suojauksia lisäämällä. Tehdyn mittauksen perusteella voidaan antaa lisämääräyksiä melun vähentämistoimista ja uusintamittauksista.
13. Toiminta ei saa aiheuttaa kohtuutonta pölyhaittaa. Pölyn leviämistä ympäristöön tulee tarvittaessa ehkäistä koteloimalla päästölähteet tai käyttämällä muuta pölyn torjumisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Tiestö, varastokasat ja ajoneuvojen kuormat on tarvittaessa kasteltava ja pölyn leviäminen ajoneuvoista toiminta-alueen ulkopuolelle on estettävä. Pölynsidontaan ja kasteluun saa pohjavesialueella käyttää ainoastaan pohjavettä.
14. Pöylähteet on sijoitettava teknisten mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Kuormattavan ja murskauskalusteiston kuljettimelta varastokasaan putoavan kiviaineksen pölyämistä on estettävä säätämällä putoamiskorkeus mahdollisimman pieneksi. Kuljetukset, lastaaminen ja lastin purkaminen sekä alueiden kunnossapito on toteutettava siten, että haitallinen pölyäminen voidaan tehokkaasti estää.
15. Toiminnasta aiheutuvat ilman epäpuhtaudet eivät saa ylittää ilman laatua koskevan valtioneuvoston päätöksen (480/1996) mukaisia ohjearvoja. Ilmanlaadun mittaukset tulee valvontaviranomaisen määräyksestä suorittaa, mikäli toiminnasta aiheutuvasta pölyämisestä valitetaan ja on perusteltu syy epäillä ohjearvojen ylittymistä.

Päästöt maaperään ja vesiin

16. Työkoneiden ja polttoainesäiliöiden sijoituspaikat (tukitoiminta-alue) tulee tehdä nesteitä läpäisemättömiksi valtioneuvoston asetuksen (9.9.2010/800) 9 §:n mukaisesti siten, että maaperän ja pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei synny. Alueella ei saa käyttää öljyä vuotavia työkoneita tai autoja, ja niiden kunto on tarkistettava säännöllisesti. Luvan saajan on noudatettava erityistä huolellisuutta näitä aineita käsiteltäessä ja varastoitaessa. Öljynvaihdot ja muut huoltotoimenpiteet tulee suorittaa pohjavesialueen ulkopuolella. Toimintaan liittyvä kalusto, polttonestesäiliöt ja suojaukset tulee poistaa alueelta välittömästi toiminnan päätyttyä.
17. Pohjavettä pilaavia aineita, kuten poltto- ja voiteluaineita ei saa varastoida alueella tai käyttää niin, että ne aiheuttavat

pohjaveden pilaantumisvaaraa. Mikäli alueella varastoidaan edellä mainittuja aineita, tulee se tehdä hyväksytyissä kaksoisvaippasäiliöissä, jotka on sijoitettu suoja-altaaseen, tai yksivaippaisissa säiliöissä, jotka on sijoitettu nestetiiviiseen, vähintään säiliön tilavuutta vastaavaan katettuun suoja-altaaseen. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimin sekä laponestolla. Tankkauslaitteistoissa tulee olla lukittavat sulkuventtiilit. Säiliöön törmääminen ja sivullisten luvaton käyttömahdollisuus tulee estää. Voiteluöljyt ja muut kemikaalit on varastoitava lukittavissa, tiivispohjaisissa tiloissa.

18. Polttoöljykytöisen murskauslaitoksen käytöstä ei saa päästä syntymään valumia maaperään ja edelleen pohjaveteen. Aggregaatin ja sen polttonestesäiliön alusta tulee suojata nesteitä läpäisemättömäksi valtioneuvoston asetuksen (9.9.2010/800) 9 §:n vaatimalla tavalla, ellei niitä ole mahdollista sijoittaa suojatulle tukitoiminta-alueelle.
19. Laitoksella on oltava saatavilla riittävästi soveltuvaa imeytysainetta, esimerkiksi turvetta tai imeytysmattoja. Mahdolliset maahan joutuneet öljy- tai voiteluainepäästöt on puhdistettava viivytyksettä. Mahdollisesta öljyonnettomuudesta on ilmoitettava Jokilaaksojen pelastuslaitokselle ja ympäristönsuojeluviranomaiselle. Öljyllä likaantunut maa ja imeytysaine sekä muut öljyiset jätteet toimitetaan vaarallisten jätteiden vastaanottoluvan saaneeseen paikkaan.
20. Mikäli alueella muodostuu hulevesiä, on ne ohjattava alueelta hallitusti siten, etteivät ne aiheuta pintavesien pilaantumista tai vettymishaittaa toiselle kuuluvalla alueella. Toiminnasta ei saa päästä vesistöön jätevesiä, jotka aiheuttavat vesistön pilaantumista tai roskaantumista.

Jätteet ja vaaralliset jätteet

21. Toiminnassa syntyvät vaaralliset jätteet (jäteöljyt, öljynsuodattimet, kiinteät öljyjätteet, akut, yms.) on varastoitava tiiviillä alustalla katetussa ja lukitussa tai valvotussa tilassa ja ne tulee kuljettaa pois alueelta toimintajakson päätyttyä. Vaaralliset jätteet on pakattava, merkittävä ja säilytettävä asianmukaisesti. Vaaralliset jätteet toimitetaan säännöllisin väliajoin käsiteltäviksi alan yrittäjien toimesta hyväksytyihin käsittelypaikkoihin. Vaarallisen jätteiden määrästä ja niiden eteenpäin toimittamisesta on pidettävä kirjaa.
22. Toiminnassa syntyvät jätteet tulee varastoida ja käsitellä kiinteistöllä niin, ettei niistä aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, terveyshaittaa, maaperän, pinta- tai pohjavesien pilaantumisvaaraa, eikä muutakaan haittaa ympäristölle tai naapureille. Toiminnassa huolehditaan, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja jätteet toimitetaan säännöllisesti asianmukaiseen käsittelypaikkaan, jolloin alueelle ei muodostu pitkäaikaisia jätevarastoja. Jätteet pyritään

hyödyntämään ensisijaisesti materiaalina, lajittelemalla ja kierrättämällä eri jätelajeet, ja toissijaisesti energiana.

Kirjanpito ja raportointi

23. Hakijan tulee järjestää valvontaviranomaisen kanssa tarkastus alueella jokaisen murskausjakson aloituksen ja tarvittaessa myös lopetuksen yhteydessä.
24. Luvan saajan tulee nimetä vastuuhenkilö, jolla on riittävä asiantuntemus tehtävään ja mahdollisuus suorittaa toiminnan jatkuvaa valvontaa murskausjaksojen aikana. Vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot on pidettävä ajan tasalla ja ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Vastuuhenkilön tulee olla perillä tehtävistään ja tunnettava laitoksen toiminnot ja laitosta koskeva lainsäädäntö. Vastuuhenkilön on oltava selvillä toiminnan ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja ympäristölupapäätöksessä annetuista määräyksistä. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava alueilla työskentelevien henkilöiden ja urakoitsijoiden perehdytyksestä sekä riittävän tiedon antamisesta kaikille alueilla työskenteleville.
25. Mahdollisista häiriöistä ja poikkeuksellisista tilanteista, jotka ovat aiheuttaneet tai saattavat aiheuttaa merkittäviä ympäristöhaittoja, on ilmoitettava viipymättä valvontaviranomaiselle ja tarvittaessa pelastusviranomaiselle. Häiriö- ja poikkeustilanteita voivat olla mm. vahinko- ja onnettomuustilanteet, esim. tulipalot tai tuotantohäiriöt, joista syntyy laadultaan tai määrältään epätavallisia päästöjä tai jätteitä. Toiminnanharjoittajan on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten poistamiseksi sekä poikkeuksellisten tilanteiden uusiutumisen ehkäisemiseksi.
26. Toiminnan muuttuessa oleellisesti on siitä ilmoitettava valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin ennen muutoksen tapahtumista. Olennainen muutos voi olla esimerkiksi toiminnanharjoittajan vaihtuminen tai ympäristön pilaantumisriskiin vaikuttava muutos. Mikäli toiminta muuttuu, on toiminnalle tarvittaessa haettava uusi maa-aines- ja ympäristölupa.
27. Toiminnan lopettamisesta on hyvissä ajoin ilmoitettava valvontaviranomaiselle lopputarkastusta varten. ELY-keskukselle tulee varata mahdollisuus osallistua lopputarkastukseen. Toiminnan päättyessä toiminta-alueet on saatettava asianmukaiseen kuntoon, ettei siitä aiheudu ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Toiminta-alueet on siistittävä ja maisemoitava. Alueille ei saa jäädä varastokasoja eikä jätteitä.
28. Toiminnanharjoittajan tulee ilmoittaa vuosittain otetun maa-aineksen määrä ja laatu sähköisesti NOTTO-tietojärjestelmään, jonka avulla valvotaan ja seurataan maa-ainesten ottamista. Ilmoitus tulee toimittaa seuraavan vuoden tammikuun 31. päivään mennessä.

29. Alueen toiminnasta on pidettävä kirjaa. Valvontaviranomaiselle on toimitettava vuosittain, maaliskuun loppuun mennessä yhteenveto edellisen vuoden toiminnasta. Raportista tulee käydä ilmi seuraavat tiedot:

- toiminta-ajat
- alueelta otetun maa-aineksen määrä
- alueella murskatun maa-aineksen määrä
- alueella varastossa olevan maa-aineksen määrä vuoden lopussa
- vuoden aikana toiminnasta syntyvät jätteet, niiden määrä, laatu ja toimituspaikka
- käytettyjen polttoaineiden laatu- ja kulutustiedot
- selvitys mahdollisista häiriö- ja poikkeustilanteista, sekä niistä seuranneista toimenpiteistä
- tiedot toiminnasta aiheutuneista valituksista, sekä niistä seuranneista toimenpiteistä

Tarkkailukertomuksen perusteena olevat asiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan.

30. Toiminnanharjoittajan tulee olla riittävästi selvillä toimialansa ympäristövaikutuksista ja toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) kehittämisestä ja varauduttava soveltuvan tekniikan käyttöönottoon, mikäli se vähentää toiminnasta ympäristöön kohdistuvan kuormituksen määrää ja vähentää ympäristön pilaantumisen vaaraa ja on kohtuullisin kustannuksin toteutettavissa.

31. Maisemoinnin ja jälkitöiden vakuudeksi tulee hakijan toimittaa ennen ottamisen aloittamista **13 200 €**:n suuruinen hyväksyttävä vakuus Pyhjärven kaupungin lupajaostolle. Arvioitu maisemointikustannus on 3 000 €/ha (Ympäristöministeriön julkaisuja 2023:30). Vakuudeksi hyväksytään ammattimaisen rahoituslaitoksen takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Vakuuden on oltava voimassa 31.12.2036 asti. Vakuus voidaan vapauttaa lupaviranomaisen toimesta, kun lupa raukeaa tai toiminta loppuu ja kun on todettu, että toiminnanharjoittaja on täyttänyt velvoitteensa.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta:

Lupapäätöksen mukainen toiminta voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen ja toiminnanharjoittajan asetettua hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle.

Lupamääräysten perustelut

Määräys 1–3: Maa-aineksenoton yhteydessä pohjaveden pilaantumiseriski kasvaa (suojaava maannos poistuu, maakerros ohenee ja ottoon liittyy usein riskitoimintoja). Yleensä otto vaikuttaa jonkin verran haitallisesti pohjaveteen, mutta hyvin toteutettuna vaikutukset voivat jäädä vähäiseksi.

Ottamispaikka on sijoitettava ja aineiden ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-aineseesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti, eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. Maa-ainesten ottaminen ei saa vaarantaa pohjavesialueen veden laatua tai antoisuutta. (MaL 3 §)

Määräys 4–5: Ottamisalueen merkitsemisestä on määrätty maa-ainesasetuksen 7 §:ssä. Toiminnanharjoittaja on vastuussa alueella tapahtuvasta ottotoiminnasta ja siitä mahdollisesti aiheutuvista haitoista, sekä toiminnan turvallisuuden varmistamisesta.

Määräys 6: Jos aineiden ottaminen alentaa viereisen tai lähistöllä sijaitsevan kiinteistön arvoa tai aiheuttaa muuta sellaista vahinkoa tai haittaa kiinteistön käyttämiselle, mitä ei ole pidettävä vähäisenä, on kiinteistön omistajalla ja haltijalla oikeus saada aineiden ottajalta täysi korvaus haitasta, joka aineiden ottamisesta hänelle aiheutuu. (MaL 9 §)

Määräys 7–8: Ottamisalueen jälkihoidon tavoitteena on sopeuttaa ottamisalue luontevasti ympäristöön, vähentää pohjaveden likaantumiseriskiä, parantaa ottamisalueen turvallisuutta ja luoda parhaimmillaan alueelle uusia käyttömahdollisuuksia ja ympäristöarvoja, kuten biologisesti arvokkaita ns. korvaavia elinympäristöjä ja luontotyyppejä. (MaL 1, 3 §)

Määräys 9: Maaperän ja pohjaveden turvaamiseksi kielletään ulkopuolisten maa-ainesten murskaaminen alueella. (YSL 16–17 §)

Määräys 10: Määräys sallituista toiminta-ajoista varmistaa, ettei toiminnasta synny kohtuutonta räsitusta lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. (NaapL 17 §, VNa 800/2010 3, 8 §)

Määräys 11–12: Toiminnasta aiheutuvaa melua on tarpeen rajoittaa, jotta toiminnasta ei aiheutuisi kohtuutonta räsitusta tai terveyshaittaa lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Mittausvelvoite on annettu valvonnallisista syistä ja meluntorjunnan riittävyyden varmistamiseksi, mikäli siihen ilmenee erityistä tarvetta. (NaapL 17–18 §, YSL 142 §, STM 545/2015 11–13 §, Liite 2, VNp 993/1992 1–2 §, VNa 800/2010 3, 6–8 §)

Määräys 13–15: Ilman pilaantumisen ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi on huolehdittava siitä, että murskauksesta, työmaaliikenteestä ja muista oheistoiminnoista aiheutuvat pölypäästöt pidetään mahdollisimman pieninä. Liiallinen pöly saattaa aiheuttaa naapurille kohtuutonta räsitusta, terveyshaittaa sekä

ympäristön pilaantumista. Pölyä ja sen leviämistä voidaan vähentää erilaisin pölyntorjuntatoimin, joista on annettu luvassa tarpeelliset määräykset. Mittausvelvoite on annettu valvonnallisista syistä sekä pölyntorjuntatoimien tehostamistarpeen arvioimiseksi, mikäli siihen ilmenee erityistä tarvetta. (NaapL 17–18 §, YSL 141 §, VNp 480/1996 1–4 §, VNa 800/2010 3–5 §)

Määräys 16–19: Maaperän, pohjaveden ja vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi on annettu määräyksiä alueella käsiteltävistä polttoaineista ja muista ympäristölle vaarallisista kemikaaleista, työkoneiden huollosta ja onnettomuuksiin varautumisesta. (YSL 16–17 §)

Määräys 20: Alueelle kerääntyvien vesien johtamisesta ei saa aiheutua haittaa muille kiinteistöille eikä ympäristön pilaantumisen tai terveyshaitan vaaraa. (YSL 140 §, VL 5. luku 7–8 §)

Määräys 21–22: Vaarallisten jätteiden käsittelystä on annettu määräys ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, sekä jätteiden asianmukaisen käsittelyn ja edelleen käsiteltäväksi toimittamisen varmistamiseksi. Jätteiden ohjaamisella hyötykäyttöön tai loppusijoitukseen, sekä varastoinnin siisteydestä ja jätteiden asianmukaisesta käsittelystä huolehtimalla ehkäistään kiinteistön roskaantumista, sekä ympäristöön ja naapurustoon kohdistuvaa haittaa. (YSL 16-17 §, JL 8, 12–17, 72–73 §, VNa 978/2021 7–11, 30 §)

Määräys 23: Ympäristöluvanvaraisen toiminnan valvonnasta on säädetty ympäristönsuojelulaissa. Valvonta perustuu ympäristöriskien arviointiin. (YSL 167-168 §)

Määräys 24: Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa terveys- ja ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Vastuuhenkilön nimeämisellä varmistetaan laitoksen asianmukainen hoito ja kunnossapito, sekä tiedonkulku. (YSL 6-7 §)

Määräys 25: Ilmoitusvelvollisuus häiriö- ja poikkeustilanteissa on määrätty viranomaisten ja vaikutusalueella asuvien tiedonsaannin varmistamiseksi, valvonnan toteuttamiseksi ja mahdollisesti annettavien viranomaisohjeiden vuoksi. Häiriötilanteisiin liittyy oletettavasti ympäristön pilaantumisen ja terveyshaitan riski, jolloin toiminnanharjoittajan on viipymättä ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin pilaantumisen tai sen vaaran ehkäisemiseksi, tai jo tapahtuneen pilaantumisen rajoittamiseksi. Pelastusviranomaiselle ilmoitus koskee erityisesti sellaisia tilanteita, jotka voivat aiheuttaa merkittävää haittaa ympäristölle ja naapureille. Muissa tilanteissa ilmoitus tehdään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. (YSL 14, 123, 133–135 §, VNa 800/2010 12 §)

Määräys 26: Olennaiset muutokset toiminnassa saattavat aiheuttaa tarvetta tarkistaa myönnettyä lupaa tai suorittaa valvontatoimenpiteitä, joten niistä tulee ilmoittaa lupaviranomaiselle hyvissä ajoin. (YSL 29, 170 §, MaL 16 §)

Määräys 27: Maa-ainesten oton päättymisestä ja lopputarkastuksesta on määrätty maa-ainesasetuksen 7 §:ssä.

Määräys 28–29: Otetun maa-aineksen määrän ja laadun vuosittaisesta ilmoitusvelvollisuudesta on määrätty maa-aineslain 23 a §:ssä ja maa-ainesasetuksen 9 §:ssä. Määräykset ympäristöluvanvaraisen toiminnan tarkkailusta, kirjanpidosta ja raportoinnista on annettu lupaehtojen tiedonkulun varmistamiseksi ja valvontaa varten. (YSL 62 §, YSA 15 §)

Määräys 30: Ympäristön pilaamisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on huolehdittava ja varmistuttava siitä, että käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Toiminnan ja ympäristön kannalta paras käyttökelpoinen tekniikka kehittyy vähitellen ja kehittymisen kautta voi tulla mahdollisuuksia vähentää päästöjä olennaisesti ilman kohtuuttomia kustannuksia. (YSL 6, 8, 20 §, JL 13 §)

Määräys 31: Vakuuden antamisesta on määrätty maa-aineslain 12 §:ssä, maa-ainesasetuksen 8 §:ssä ja ympäristönsuojelulain 59-61b ja 199 §:ssä. Vakuuden on oltava riittävä ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset. Vakuus on asetettava ympäristöluvassa osoitetun valvontaviranomaisen eduksi ennen toiminnan aloittamista. Vakuuden tulee olla voimassa siihen saakka, kunnes kaikki luvan tai sen määräysten edellyttämien toimenpiteiden toteutus on lopputarkastuksessa hyväksytty.

Lupamääräyksiä ankarampien säädösten noudattaminen

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain, maa-aineslain tai jätelain nojalla tämän luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai tästä luvasta poikkeavia säännöksiä, on asetusta tämän päätöksen estämättä noudatettava.

Luvan voimassaolo, luvan muuttaminen tai peruuttaminen

Tämä päätös on voimassa 31.3.2036 asti. Jos ympäristölupavelvollinen toiminta oleellisesti muuttuu, on toiminnalle haettava uusi ympäristölupa. Lupaviranomainen voi määrätä hakemaan uutta lupaa tai muuttamaan olemassa olevaa lupaa, jos toiminta muuttuu tai on aiheutta epäillä, että tässä luvassa annetut määräykset eivät ole riittävät estämään luonnon vahingollista muuttumista tai vaaraa terveydelle tai viihtyisyyden merkittävää vähentymistä tai muuta näihin verrattavaa edun loukkausta, tai jos se on tarpeen toiminnan tarkkailemiseksi. Ehtoja voidaan myös lieventää tai väljentää, jos huomataan, että vahingolliset ympäristövaikutukset saadaan estettyä väljemminkin ehdoin. (MaL 16 §, YSL 29, 87, 89, 92–93 §)

Päätöksen täytäntöönpano

Tämän päätöksen mukainen toiminta voidaan aloittaa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta **13 200 €** vakuutta vastaan siten, että toiminta ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Muutoksenhakutuomioistuimien voi kuitenkin kieltää täytäntöönpanon. Päätös on lainvoimainen **31.3.2026**, mikäli siihen ei haeta muutosta.

Sovelletut säädökset

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Maa-aineslaki, nk. "Soralaki" (555/1981)

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta, nk. "Maa-ainesasetus" (926/2005)

Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920)

Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta, nk. "Muraus-asetus" (800/2010)

Jätelaki (646/2011)

Valtioneuvoston asetus jätteistä, nk. "Jäteasetus" (978/2021)

Vesilaki (587/2011)

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Käsittelymaksu perustuu Pyhäjärven kaupunginvaltuuston 25.9.2023 § 67 hyväksymään maa-aineslain valvontataksaan. Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten yhteiskäsittelylupien (Kivenmurskaamo tai louhinta) käsittelystä kunnalle perittävästä maksusta määrätään maa-aineslain mukaisessa taksassa.

Maksutaksan mukainen maksu on **5 550 €**.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä. Valitusaika päättyy 30.3.2026.

LIITTEET

Liite 1: Valitusosoitus

Päätöksestä tiedottaminen

Kuulutus päätöksestä on julkaistu 20.2.2026 ja tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta eli 27.2.2026.

Päätös lähetetään hakijalle, Pyhäjärven kaupungin lupajaostolle sekä Lupa- ja valvontavirastoon. Hakemusvaiheessa kuulluille lähetetään päätöksen antamisesta tiedoksiannot.

Kuulutus ja päätös pidetään nähtävillä 20.2.-30.3.2026 välisen ajan Pyhäjärven kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla.

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen);
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valituksella, joka on tehtävä kirjallisesti. Valituskirjelmä on osoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle ja toimitettava liitteineen valitusajan kuluessa Vaasan hallinto-oikeudelle.

Postiosoite: Vaasan hallinto-oikeus, PL 204 (Korsholmanpuistikko 43), 65101 Vaasa

Sähköinen asiointi: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Puhelin: kirjaamo 029 564 2780

Faksi: 029 564 2760

Hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika: ma-pe klo 8.00–16.15.

Valitusaika

Valitusaika alkaa kaikkien osalta julkisen kuulutuksen julkaisemisajankohdasta 20.2.2026. Valitusaikaan lasketaan päätöksen tiedoksisaantiaika (7 päivää) sekä sen jälkeen 30 päivää. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän. **Valitusaika päättyy 30.3.2026.**

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, postitse tai lähetin välityksellä. Postittaminen tai toimittaminen lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta;
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;

3) vaatimusten perustelut;

4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta, sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Valituskirjelmään on liitettävä:

1) päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä;

2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;

3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti Vaasan hallinto-oikeudessa.

Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos hallinto-oikeus niin määrää.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Vaasan hallinto-oikeudessa

oikeudenkäyntimaksu. Maksun perimättä jättämisestä on säädetty erikseen (Tuomioistuinlaki, 1455/2015).

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.